

Załącznik do Uchwały Nr XIII/93/2020
Rady Gminy Młynarze z dnia 21 maja 2020 roku

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
NA LATA 2020 – 2022

Młynarze 2020 r.

Spis treści

I.	Wprowadzenie	str. 3
II.	Podstawy prawne działań ujętych w Programie	str. 3
III.	Diagnoza sytuacji dziecka i rodziny w Gminie Młynarze	str. 4
IV.	Zasoby instytucjonalne działające na terenie gminy Młynarze	str. 6
V.	Cele Programu	str. 7
VI.	Realizatorzy Programu	str. 9
VII.	Finansowanie	str. 9
VIII.	Monitorowanie realizacji Programu i ewaluacja	str.9
IX.	Zakończenie	str. 9

I. Wprowadzenie

Pierwszym i niewątpliwie najważniejszym środowiskiem, w którym żyje i rozwija się człowiek jest rodzina, która odgrywa fundamentalną rolę w procesie wychowania dziecka. Każde dziecko do prawidłowego rozwoju potrzebuje rodziny, która otacza je miłością, zapewnia poczucie bezpieczeństwa, kształtuje jego osobowość, jego postawy, system wartości i aktywność jak również przekazuje tradycje, wzory zachowań i zasady współżycia społecznego. Rodzina stanowi wspólnotę w najgłębszym i najpełniejszym tego słowa znaczeniu. Zdarza się jednak, że realizacja funkcji spoczywających na rodzinie jest zagrożona przez trudności, na jakie napotyka. Wówczas niezbędne jest wsparcie z zewnątrz przez instytucje i służby zobowiązane do udzielenia pomocy rodzinie.

Zasady wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz formy sprawowania pieczy zastępczej reguluje ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2019 r., poz. 1111 z późn. zm.). Ustawa zakłada stworzenie spójnego systemu wsparcia dzieci, rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w celu przywrócenie zdolności do poprawnego funkcjonowania poprzez wzmacnianie roli i funkcji rodziny, rozwijania kompetencji opiekuńczo-wychowawczych oraz zapewnienia bezpieczeństwa dziecku i rodzinie. Zgodnie z art 176 pkt. 1 w/w ustawy do zadań gminy należy opracowanie i realizacja 3 letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2020-2022 jest kontynuacją 3 letniego programu, który był realizowany w latach 2017-2019. przesłanką uzasadniającą formułowanie programu jest konsolidowanie działań podejmowanych przez Jednostkę samorządu terytorialnego przy współdziałaniu innych podmiotów, dla których wiodącym celem jest podejmowanie działań mających na celu utworzenie spójnego wsparcia rodzin, zwłaszcza tych przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

II. Podstawy prawne działań ujętych w Programie.

1. Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym(t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 506 z późn. zm.),
2. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 1111 z późn. zm.),
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 1507 z późn. zm.),
4. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodziny „Za życiem” (t.j. Dz. u. z 2019 r. z 473 z późn. zm.),
5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 218),
6. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 2277),
7. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. z 2019r., poz. 852 z późn. zm.),

8. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 1482 z późn. zm.),
9. Ustawa z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 1481 z późn. zm.),
10. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1872 z późn. zm.),
11. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 111),
12. Ustawa z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 670 z późn. zm.),
13. Ustawa z dnia 11 lutego 2016 roku o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2407)

III. Diagnoza sytuacji dziecka i rodziny w Gminie Młynarze.

Gmina Młynarze położona jest w powiecie makowskim, województwo mazowieckie i zajmuje obszar 7487 ha. W skład Gminy wchodzi 15 sołectw, w tym Długołęka Wielka, Długołęka-Koski, Głazewo-Cholewy, Głazewo-Świąszki, Gierwaty, Kołaki, Młynarze, Modzele, Ochenki, Ogony, Rupin, Sadykierz, Strzemieczne-Oleksy, Sieluć, Załęże-Ponikiewka.

Diagnoza lokalna dotycząca dysfunkcjonalności rodzin w zakresie pełnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczych została dokonana w oparciu o dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Makowie Maz., Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Makowie Mazowieckim, Sądu Rejonowego w Przasnyszu, Posterunku Policji w Różanie Komendy Powiatowej Policji Maków Mazowiecki, Powiatowego Urzędu Pracy jak i Urzędu Gminy Młynarze.

Na dzień 31.12.2019 roku, jak wynika z danych Urzędu Gminy gminę zamieszkiwało 1745 mieszkańców, w tym 917 mężczyzn i 828 kobiet. Dzieci i młodzież do 18 roku życia stanowiły 22% ogółu mieszkańców gminy.

Edukacja szkolna w gminie Młynarze w roku szkolnym 2019/2020 jest realizowana w 1 placówce tj. Publicznej Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II w Młynarzach z Publicznym Przedszkolem pobiera naukę 165 uczniów. Dzieci w wieku od 3-5 lat w ilości 35 osób korzysta z Oddziału Przedszkolnego przy PSP im. Jana Pawła II w Młynarzach.

Z danych Urzędu Gminy Młynarze wynika, że w 2019 roku 32 uczniom z terenu gminy wypłacono pomoc materialną – stypendia.

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w gminie Młynarze wg stanu na dzień 31.12.2019 roku wynosiła 97 osób, w tym 32 kobiety. Spośród zarejestrowanych bezrobotnych, 12 miało prawo do zasiłku, dodatkowo 60 to osoby długotrwale bezrobotne. 26 bezrobotnych to osoby poniżej 25 roku życia, 16 – powyżej 50 roku życia.

W 2019 roku z pomocy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Makowie Mazowieckim skorzystało 13 uczniów z terenu gminy tj. przeszli pełne badania psychologiczno-pedagogiczne w zakresie uzyskania opinii czy też orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego z uwagi na trudności w nauce.

Według danych Sądu Rejonowego w Przasnyszu – Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej na terenie gminy ojcowie z dwóch rodzin mają ograniczoną władzę rodzicielską. W rodzinach tych znajduje się łącznie 10 – ro małoletnich dzieci. Władza rodzicielska została ograniczona ojcom poprzez ustanowienie nad jej wykonywaniem nadzoru kuratora sądowego.

Tabela nr 1. Liczba założonych Niebieskich Kart w latach 2017-2019 przez instytucje.

Liczba procedur Niebieska Karta	Liczba Niebieskich Kart A wszczynających procedurę w rodzinie					Liczba NK A, które zostały założone w toku trwania tej samej procedury
	Policja	OPS	Oświata	Ochrona Zdrowia	GKRPA	
Rok 2017	3	0	0	0	0	2
Rok 2018	4	0	0	0	0	2
Rok 2019	6	0	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego w Młynarach.

Tabela nr 2. Powody przyznania pomocy społecznej w latach 2017-2019

Powody przyznania pomocy	2017 rok		2018 rok		2019 rok	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	36	159	31	136	22	95
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	0	0	0	0	0	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa w tym: wielodzietność	19	113	12	75	15	92
Bezrobocie	22	103	22	100	16	76
Niepełnosprawność	19	54	19	54	18	47
Długotrwała lub ciężka choroba	22	59	21	55	21	52
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w tym:	7	40	4	23	5	25
- rodziny niepełne	1	3	1	3	2	6
-rodziny wielodzietne	2	16	2	17	2	16
Przemoc w rodzinie	2	16	2	15	3	16
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0	0
Alkoholizm	4	25	4	22	2	10
Narkomania	0	0	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	0	0	0	0	1	2
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	0	0	0	0	0	0
Zdarzenie losowe	0	0	1	3	0	0
Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0	0	0
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	0

Źródło: dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Młynarach

Z powyższej tabeli wynika, że bezrobocie jak i niepełnosprawność pozostają jednymi z głównych powodów ubiegania się o pomoc z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Z rozeznania dokonanego przez pracowników socjalnych wynika, że na terenie gminy zamieszkują rodziny, w których występuje bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Bezradność ta może być rozumiana jako konsekwencja innych problemów, takich jak np. uzależnienie czy bezrobocie, jednakże może stanowić ich przyczynę.

Tabela nr 3. Liczba rodzin objętych pomocą i pracą socjalną w latach 2017-2019

Liczba rodzin objętych pomocą społeczną		
Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
77	66	67
W tym rodziny z dziećmi		
40	33	32
W tym rodziny objętych pracą socjalną		
52	36	42

Źródło: dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Młynarzach

Porównując dane z lat 2017-2019 należy zauważyć, iż maleje liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia ośrodka pomocy społecznej. Ma to zapewne związek z pobieraniem świadczenia wychowawczego w ramach Programu rządowego Rodzina 500+ na dzieci.

W wielu rodzinach objętych pracą socjalną występują liczne problemy w opiece nad dziećmi: min. zaniedbanie nauki, niska samoocena, złe warunki socjalno-bytowe, uzależnienia od alkoholu rodziców. Brak odpowiedniego, specjalistycznego wsparcia dla tych rodzin powoduje potencjalne zagrożenie związane z koniecznością umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej.

W celu zapobiegania umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej i wzmocnieniu rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej zachodzi konieczność udzielenia daleko idącego wsparcia tym rodzinom, w związku z tym został opracowany Program Wspierania Rodziny na lata 2020-2022. Umieszczenie dziecka w formach pieczy zastępczej ma być ostatecznością, po wykorzystaniu przez gminę wszystkich możliwych form wsparcia.

IV. Zasoby instytucjonalne gminy Młynarze

1. Urząd Gminy Młynarze,
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Młynarzach,
3. Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
4. Zespół Interdyscyplinarny,
5. Publiczna Szkoła Podstawowa w Młynarzach z Publicznym Przedszkolem,
6. Placówka służby zdrowia,
7. Gminna Biblioteka Publiczna w Młynarzach.

V. Cele programu

1. Cel główny

Kontynuacja i rozwój systemowego wsparcia rodzin z terenu gminy Młynarze wymagających pomocy w realizowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

2. Cele szczegółowe:

- 1) Doskonalenie systemu opieki nad dzieckiem i rodziną poprzez zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywaniu już istniejących.
- 2) Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny.
- 3) Doskonalenie współpracy pomiędzy instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny.

Do realizacji założonych celów ustalono następujące działania

Lp.	Nazwa działania	Realizatorzy	Okres realizacji	Mierniki/wskaźnik
1) Doskonalenie systemu opieki nad dzieckiem i rodziną poprzez zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywaniu już istniejących.				
	Świadczenie pracy socjalnej rodzinom	GOPS	2020-2022	Liczba rodzin z dziećmi objętych wsparciem,
	Analiza sytuacji rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze	GOPS, ZI, PSP,	2020-2022	Liczba rodzin z dziećmi objętych wsparciem, Liczba przeprowadzonych wywiadów środowiskowych,
3.	Zapewnienie rodzicom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawcze pomocy asystenta rodziny tj. pomoc w opiece i wychowaniu dziecka poprzez wsparcie asystenta rodziny, rodziny wspierającej,	GOPS	2020-2022	Liczba rodzin z dziećmi objętych wsparcie asystenta rodziny, Liczba rodzin objętych pomocą rodziny wspierającej,
4.	Monitorowanie sytuacji rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze	GOPS, PSP, PCPR,	2020-2022	Liczba monitorowanych rodzin, Liczba podejmowanych interwencji kryzysowych,
5.	Motywowanie członków rodzin do podejmowania działań na rzecz ograniczenia bądź niwelowania dysfunkcji	GOPS, GKPiRPA, ZI PSP Służba zdrowia, Policja,	2020-2022	Liczba osób objętych pomocą, Liczba osób uzależnionych, Liczba osób, które podjęły terapię, Liczba wniosków do Sądu o skierowanie na leczenie, Liczba rodzin objętych procedurą NK,
	Pomoc psychologiczno-pedagogiczna dla dzieci i ich rodzin	GOPS, PSP, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	2020-2022	Liczba osób i rodzin objętych pomocą,
	Zapewnienie osobom, rodzinom poradnictwa specjalistycznego (w tym:	GOPS, PSP, GKPiRPA, PCPR,	2020-2022	Liczba osób korzystających z

	psychologiczne, prawne, rodzinne, terapeutycznego z zakresu uzależnień)			poradnictwa, Liczba udzielonych porad,
3.	Włączenie rodziców w życie szkoły poprzez organizowanie wspólnych uroczystości, spotkań itp.	PSP, UG,	2020-2022	Liczba uroczystości, spotkań,
	Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży. Org. zajęć pozalekcyjnych	UG, GKPiRPA, PSP,	2020-2022	Sprawozdanie, liczba godzin zajęć, Liczba uczestników zajęć,
	Organizowanie i finansowanie kosztów szkoleń rodzin wspierających i asystentów rodziny	GOPS	2020-2022	Liczba szkoleń, Liczba rodzin uczestniczących w szkoleniach,
2) Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny.				
1.	Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom	GOPS, Urząd Gminy	2020-2022	Liczba rodzin i formy udzielonej pomocy, Liczba przyznanych stypendiów, Liczba przyznanych zasiłków, Liczba dzieci korzystających z posiłków,
2.	Monitorowanie sytuacji zdrowotnej i edukacyjnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych	GOPS, Służba zdrowia	2020-2022	Liczba dzieci i rodzin objętych pomocą,
3) Doskonalenie współpracy pomiędzy instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny				
1.	Koordinacja działań i bieżąca współpraca podmiotów podejmujących różnorodne działania na rzecz dziecka i rodziny z terenu gminy Młynarze	GOPS, PSP, UG, ZI, GKPiRPA, Służba zdrowia, Policja, PCPE,	2020-2022	Liczba rodzin objętych pomocą i monitorowanych, liczba spotkań,
2.	Realizacja programów, spotkań edukacyjno-profilaktycznych do dzieci i rodziców	UG, GKPiRPA, PSP,	2020-2022	Liczba programów, Liczba spotkań, Liczba uczestników programów i spotkań
3.	Szkolenie kadry w zakresie specjalistycznej pomocy dziecku i rodzinie (szkolenia, warsztaty dla specjalistów)	UG, GKPiRPA, ZI, GOPS, PSP,	2020-2022	Liczba szkoleń, warsztatów, konferencji,

3. Efekty działań Programu

W wyniku przeprowadzonych działań przewidywane jest osiągnięcie następujących efektów:

- polepszenie sytuacji dziecka i rodziny,
- poczucie bezpieczeństwa socjalnego rodziny,
- zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka,
- zminimalizowanie negatywnych zachowań,
- zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin celem zapobieganiu powstawania sytuacji kryzysowych,
- poprawa funkcjonowania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- pozostawanie dzieci w rodzinie biologicznej,
- przeciwdziałanie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej,

- umożliwienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodziny naturalnej, poprzez przywrócenie jej prawidłowych funkcji,
- wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny,
- rozwój efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami realizującymi program wspierania rodziny.

VI. Realizatorzy Programu

Program realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Młynarzach przy współpracy z:

1. Urzędem Gminy w Młynarzach,
2. Gminną Komisją ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Młynarzach,
3. Zespołem Interdyscyplinarnym,
4. Publiczną Szkołą Podstawową w Młynarzach,
5. Przychodnią Lekarską: służba zdrowia,
6. Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Makowie Mazowieckim,
7. Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Makowie Mazowieckim,
8. Policją,
9. Kuratorami sądowymi,
10. Kościołem.

VII. Finansowanie

Finansowanie 3 -letniego Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2020-2022 odbywać się będzie w ramach środków budżetu Gminy Młynarze, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

VIII. Monitorowanie realizacji Programu i ewaluacja.

Monitoring programu będzie polegał na zbieraniu, analizie i ocenie danych pod kątem realizacji programu. Miejscem realizacji Programu jest obszar gminy Młynarze. Koordynatorem jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Młynarzach. Program ma charakter otwarty, co oznacza, że powinien ewaluować w zależności od pojawiających się potrzeb. Ewaluacja Programu odbywać się będzie poprzez sporządzanie rocznego sprawozdania z przeprowadzonych działań w danym roku obowiązywania programu. Sprawozdanie z realizacji Programu sporządzone zostanie na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów uczestniczących w realizacji poszczególnych zadań i zgodnie z w/w ustawą składane do Rady Gminy Młynarze w terminie do 31 marca.

IX. Zakończenie: wnioski i rekomendacje

Gminny Program Wspierania Rodziny zakłada stworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin, w szczególności dzieci. Wsparcie rodziny będzie miało charakter zarówno

profilaktyczny jak i ochronny, a rodzinie w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości samodzielnego mierzenia się ze swoimi problemami. Tylko wtedy można zwiększyć jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz wykorzystanie własnej aktywności i wewnętrznego potencjału w celu zdobywania nowych umiejętności.

Założenia niniejszego programu są prostą konsekwencją realizacji poprzednio obowiązującego dokumentu oraz stanowią swoistą pochodną doświadczeń i aktualnej diagnozy środowiska lokalnego.

Dokonana ocena Programu poprzedniego pozwala na twierdzenie, że dotychczas podejmowane działania programowe były trafne i wpisywały się w założone cele Programu. Dotychczasowe doświadczenia pokazują potrzebę dalszej identyfikacji działań na rzecz utrzymania dzieci w ich naturalnym środowisku, którym jest rodzina biologiczna. Należy skupić uwagę na wzmocnieniu działań profilaktycznych, doskonaleniu metod pracy z rodzinami oraz realizowaniu szerokiej oferty pomocy rodzinie tj. między innymi umożliwienie rodzinom mającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych skorzystania z wsparcia nie tylko pracowników socjalnych Ośrodka a przede wszystkim skierowania do pracy z tymi rodzinami asystentów rodzin jeśli zajdzie taka potrzeba. Ważnym elementem powodzenia w zakresie realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2017-2019 jest kontynuacja dalszej ścisłej, dynamicznej współpracy podmiotów zajmujących się sprawami dziecka, rodziny i podejmowania interdyscyplinarnych działań.

PRZEWODNICZĄCY

Rady Gminy

Lukasz Suski